

ІНСТРУКЦІЯ № 1-ОП

з охорони праці та безпеки життєдіяльності для працівників та здобувачів освіти Уманського НУС про загальні правила поведінки у приміщеннях та на території закладу

I. Загальні відомості

Уманський державний аграрний університет був заснований у 1844 році як Головне училище садівництва – єдиний на той час в Росії вищий навчальний заклад з плодовоовочівництва.

У 1868 році – Уманське училище землеробства і садівництва.

У 1929 році – Уманський сільськогосподарський інститут.

У 1996 році – Уманська сільськогосподарська академія, з 2003 року Уманський державний аграрний університет, а з 2010 – Уманський національний університет садівництва.

Протягом усього періоду функціонування навчальний заклад постійно посідає провідне місце у формуванні аграрної освіти, наукової думки і культури в центральному регіоні України. Випускники Уманської хліборобської школи визначаються високим рівнем теоретичних і практичних знань, тому саме їм завжди віддавали перевагу на ринку праці. 24 з них удостоєні почесних звань Героя Соціалістичної Праці і Героя України. За видатні заслуги у підготовці спеціалістів у 1959 році Уманський сільськогосподарський інститут було нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора.

Нині Уманський національний університет садівництва – це багато профільний вищий навчальний заклад IV рівня акредитації, де навчається на денній формі навчання 3000 студентів і на заочній – 2750 студентів і близько 200 осіб проходять підготовку в інституті післядипломної освіти. Основні підрозділи університету: 6 факультетів, інститут, у складі яких 27 кафедр. Загальна кількість співробітників університету близько 900 осіб, у тому числі 400 науково-педагогічних працівників, серед яких 19 докторів наук, 22 професора, 140 кандидатів наук, 80 доцентів.

Підготовка фахівців здійснюється на таких факультетах:

Агрономії:

- насінництво;
- селекція і генетика с.-г. культур.

Плодовоовочівництва, екології та захисту рослин:

- захист і карантин рослин;

- садівництво та виноградарство;
- екологія;
- біологія;
- науки про Землю;
- технології захисту навколишнього середовища.

Інженерно-технологічному:

- харчові технології;
- агроінженерія.

Економіки і підприємництва:

- підприємництво, торгівля та біржова діяльність;
- економіка;
- облік і оподаткування;
- маркетинг;
- фінанси, банківська справа та страхування;
- комп'ютерні науки.

Менеджменту:

- менеджмент;;
- публічне управління та адміністрування;
- готельно-ресторанна справа;
- туризм;
- філологія;
- право.

В університеті функціонує аспірантура з 16 і докторантура з 6 спеціальностей, де навчається понад 180 осіб. Щорічно захищається 10-12 дисертацій.

Експериментальною базою для проведення наукових досліджень є навчально-науково-виробничий комплекс (НВК) з дослідними полями, садом та лісом на площі понад 1000 га с.-г. угідь, в т. ч. 385 га ріллі, 466 га лісу, 106 га саду. Проблемні лабораторії оснащені сучасним обладнанням, вегетаційні будинки, оранжерея, теплиці, холодильні камери з регульованим газовим середовищем, консервний, сушильний та соковий цехи, комп'ютерний центр з виходом в Інтернет. Збудовано приміщення наукової бібліотеки і навчально-культурний комплекс.

Матеріально-технічна база. Університет – це оригінальний ландшафтно-архітектурний, спеціалізований навчально-науковий освітянський комплекс, розміщений на площі 94,1 га. На цій території знаходиться 12 навчальних та адміністративних корпусів, 5 гуртожитків на більше як 2000 місць, житлові будинки, спортивний комплекс, науково бібліотека, метеорологічна станція, приміщення санаторію-профілакторію, комплекс громадського харчування, гостинні приміщення, магазини, відділення зв'язку, філія «Приватбанку», гаражі, склади, теплиці, оранжереї, господарські приміщення і техніка для обробітку ґрунту і збирання врожаю.

В університеті створено сприятливі умови для плідної праці, успішного навчання і відпочинку студентів та всіх працівників.

II. Загальні правила поведінки працівників та здобувачів освіти під час руху на роботу та навчання, в службових, навчальних та допоміжних приміщеннях і на території Уманського НУС

1.Прямуючи на роботу, навчання, працівнику, здобувачу освіти необхідно виконувати Правила дорожнього руху, як водієм транспортного засобу, так і пішоходом.

У першу чергу необхідно пам'ятати, що проїзна частина призначена для руху транспорту. Лише у виняткових випадках (коли відсутні тротуари, обочини, пішохідні доріжки) пішоходам дозволяється йти по узбіччю проїзної частини в один ряд, враховуючи, що поза населеними пунктами рухатись необхідно назустріч транспортному потоку – ліворуч проїзної дороги.

При необхідності переходити проїзну частину найбільш безпечним місцем, а саме: позначену розміткою "зебра" або знаком "пішохідний перехід".

Переходячи проїзну частину в непозначеному для цього місці необхідно потурбуватися про свою безпеку.

В усіх випадках необхідно зупинитися на узбіччі тротуару, подивитися по сторонах та переконатись у відсутності транспортних засобів.

В місцях, де рух регулюється, необхідно керуватися сигналами світлофора або регулювальника. Чекати транспорт дозволяється лише на спеціальних посадкових майданчиках, а де їх немає - на тротуарах або узбіччях дороги.

Не з'являйтесь раптово перед транспортом.

Остерігайтесь наступати на кришки люків і різних перекриттів, ям і каналів, для запобігання попадання в них.

Знаходячись на території виробничих приміщень закладу, будьте уважними до сигналів навантажувачів, візків з механічним приводом. Не проходите і не знаходитесь під переміщенням навантажувачами вантажем.

Не стійте і не проходите під настилами риштування або місцями, звідки можливе падіння предметів.

Не проходите і не стійте поблизу працюючого обладнання. Користуйтеся тільки передбаченими проходами.

У службових, навчальних, допоміжних приміщеннях та гуртожитках забороняється:

палити (для куріння відведено спеціальні місця);

влаштовувати тимчасові електромережі, застосовувати саморобні плавкі вставки в запобіжниках і саморобні подовжувачі, експлуатувати світильники зі знятими ковпаками (розсіювачами);

використовувати вимикачі та штепсельні розетки для розвішування на них одягу або інших предметів, обгортати електролампи й світильники папером;

користуватися побутовими електроприладами, залишати без нагляду ввімкнені в електромережу кондиціонери, комп'ютери, лічильні та друкарські машинки тощо;

захаращувати проходи, запасні виходи, підступи до засобів пожежогасіння, використовувати пожежні крани, рукави й пожежний інвентар не за призначенням;

використовувати для зберігання документів та інвентарю шафи інженерних комунікацій.

2.На території закладу небезпеку становлять рухомий транспорт (особливо в місцях перетину транспортних і пішохідних маршрутів), каналізаційні решітки та

люки, які під час проведення ремонтно-профілактичних робіт можуть бути відкритими, звисання льоду з дахів будівель в зимовий період тощо.

На території Уманського НУС забороняється:

палити (для куріння відведено спеціальні місця);
 користуватися неочищеними від снігу та льоду маршрутами;
 проходити чи проїжджати безпосередньо поруч з працюючими вантажопідіймальними механізмами;
 перестрибувати через відкриті каналізаційні решітки та люки; перебувати під звисаючим з дахів будівель льодом чи снігом;
 перебувати на території, позначеній огорожею чи спеціальними знаками про ведення на ній будівельних, профілактичних, ремонтних та інших робіт (за винятком працівників, уповноважених на проведення таких робіт).

При пересуванні по території і в приміщеннях Уманського НУС потрібно бути обережним і уважним.

3. При виявленні посадовою особою факту, що може призвести або призвело до нещасного випадку, необхідно терміново інформувати безпосереднього керівника та начальника відділу охорони праці (0687476010).

4. Настанови для безпечного виконання робіт

- Не порушуйте самі і зупиняйте порушників правил техніки безпеки, внутрішнього трудового розпорядку.

- Не чіпайте, не вмикайте і не вимикайте без дозволу відповідальної особи (завідувача лабораторії, старшого лаборанта, керівника робіт чи викладача) вимикачі, автоматичні вимикачі, рубильники, прилади. Помилкове включення або виключення діючих або недіючих установок може бути причиною нещасного випадку або аварії.

- Перш ніж приступити до виконання роботи, уважно ознайомлюйтесь з завданням, з правилами його безпечного виконання, з обладнанням, матеріалами, інструментом.

Перевіряйте справність загородок, запобіжних пристосувань.

- При виявленні неполадок в обладнанні чи порушення умов безпечного проведення заняття або робіт, доведіть до відома відповідальну особу (завідувача лабораторії, викладача, старшого лаборанта, майстра або виконроба).

- Не захаращуйте лабораторії, майстерні, свої робочі місця непотрібним обладнанням, предметами, що не мають відношення до виконання даної роботи. Це може бути причиною нещасного випадку.

- Під час роботи в лабораторії, майстерні, на навчальних і виробничих дільницях, слід виконувати тільки ту роботу, яку доручено. Виконувати інші роботи категорично заборонено.

- Брудні, промаслені ганчірки викидати в спеціально для цього відведенні металеві ящики.

- Не проводити роботи чи заняття в місцях, не передбачених навчальним розкладом, графіком або іншими документами, що дають на це право.

- Не заходити в лабораторії чи майстерні, де не працюєте, якщо на те немає дозволу особи, що відповідає за цей об'єкт.

-Дбайливо поведіться з приладами, лабораторним, виробничим чи аудиторним обладнанням.

-Забороняється залишатися працювати в лабораторії чи майстерні одному. Обов'язкова присутність другої особи, для надання необхідної допомоги працюючому в разі нещасного випадку, вибуху або пожежі.

5. Організація робочого місця

- Для всіх, хто вперше приступає до роботи на даному робочому місці, обов'язково проводиться відповідний інструктаж. Розпочинати роботу без проходження інструктажу забороняється!

-Перед початком роботи необхідно перевірити своє робоче місце на відповідність, а саме: в якому стані обладнання, прилади, пристосування і захисні засоби, що застосовуються при виконанні даної роботи.

- Кожне робоче місце повинне відповідати всім вимогам правил і норм техніки безпеки і виробничої санітарії, мати достатню площу для розташування обладнання, мати належне освітлення, вентиляцію, заземлення.

- Робоче місце необхідно утримувати в чистоті і порядку. Виявивши недоліки в організації безпечної праці на робочому місці, необхідно доповісти безпосередньому начальнику.

Після закінчення роботи обов'язково слід прибрати своє робоче місце.

-Вимоги безпеки для працівників, робота яких пов'язана з використанням комп'ютерної техніки, визначено Правилами охорони праці під час користування комп'ютерною технікою, затвердженими наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 26.03.2010 № 65, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19.04.2010 за № 293/17588.

6. Загальні вимоги пожежної безпеки

Найчастіше пожежі, що трапляються в адміністративних та навчальних будівлях, відбуваються з вини людей, які там працюють, через їх безвідповідальне ставлення до протипожежних заходів.

Найбільш поширеними причинами пожеж є: паління в недозволених місцях, незагашені цигарки, залишені без догляду, увімкнені в мережу електронагрівальні прилади, вмикання в електромережу двох і більше споживачів великої потужності, що призводить до загорання проводів мережі, користування саморобними некаліброваними плавкими запобіжниками, користування неполагодженою мережею.

Поширеною причиною пожеж є також зберігання поза виділеними місцями займистих та легкозаймистих матеріалів.

Від кожного працівника та здобувача освіти вимагається чітке знання і суворе дотримання існуючих правил пожежної безпеки та недопущення дій, що

можуть призвести до пожежі.

Основні правила протипожежної безпеки у всіх підрозділах університету та порядок дії працюючих:

- виникла пожежа - негайно повідомити за номером 101;
- вимкнути електромережу і цим зняти напругу з обладнання, вентиляції тощо:

- розпочати гасіння полум'я наявними засобами пожежогасіння (вогнегасник, пісок, ковдра, вода і інше).

Якщо неможливо зняти напругу з об'єкта, що загорівся, то треба пам'ятати, що:

а) гасити об'єкти, що живляться напругою до 380 вольт, можна вогнегасниками ВВ-2, ВВ-5, ВВ-8, тобто вуглекислотними;

б) гасити об'єкти, що живляться напругою до 1000 вольт, можна порошковими вогнегасниками ВПВ-2, ВП-1 (останні можуть бути використані і замість ВВ-2, ВВ-5, ВВ- 8).

Усі приміщення, незалежно від їх призначення, повинні утримуватись в чистоті, а проходи, виходи, коридори, тамбури, східці не повинні заставлятися обладнанням, меблями та іншим.

Двері евакуаційних виходів повинні вільно відчинятися у напрямі виходу із будівлі і забезпечити можливість евакуації людей.

Вихід на територію, що прилягає до запасного виходу з приміщення, повинен бути вільним.

Всередині приміщень під східцями будівель забороняється влаштовувати складські приміщення, монтувати обладнання, що заважає пересуванню людей.

Застосування та зберігання балонів із стисненим газом в приміщеннях цокольних поверхів та підвальних приміщеннях категорично забороняється.

Проведення вогневих робіт (електро- та газозварювання, паяльні лампи) навіть там, де приміщення відповідає вимогам щодо проведення таких робіт, вести лише з письмового дозволу головного інженера, головного енергетика або головного механіка, а також обов'язковим письмовим погодженням з відділом «Охорони праці» («НАРЯД - ДОПУСК»).

Особи, що не пройшли інструктаж з протипожежної безпеки, до роботи не допускаються!

III. Основні положення Закону України “Про охорону праці”, Кодексу законів про працю та інших нормативних актів про охорону праці.

3.1. Законодавство про охорону праці

Законодавство про охорону праці складається з Закону «Про охорону праці», «Кодексу законів про працю України» та інших нормативних актів.

Основні принципи державної політики в галузі охорони праці

Державна політика охорони праці базується на принципах:

- пріоритету життя і здоров'я працівників та здобувачів освіти;
- відповідальності власника (адміністрації) за створення безпечних і нешкідливих умов праці;
- соціального захисту працівників та здобувачів освіти, повного відшкодування шкоди особам, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань;
- здійснення навчання працівників, професійної підготовки і підвищення кваліфікації з питань охорони праці.

Права працівника на охорону праці при укладанні трудового договору

Умови трудового договору не можуть містити положень, які не відповідають законодавчим та іншим нормативним актам про Охорону праці, що діють на Україні.

При укладанні трудового договору працівник має бути проінформований адміністрацією під розписку про умови праці в університеті, наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про його права на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору.

Забороняється укладання трудового договору з громадянином, якому за медичним висновком протипоказана запропонована робота за станом здоров'я.

Права працівника на охорону праці під час роботи в університеті

Умови праці на робочому місці, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам нормативних актів про охорону праці. Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я, або для людей, які його оточують і навколишнього середовища. Факт такої ситуації підтверджується спеціалістом відділу охорони праці з участю представника профспілки, а в разі виникнення конфлікту - відповідним органом державного нагляду за охороною праці за участю представника профспілки.

За період простою з цих причин, а не з вини працівника, за ним зберігається середній заробіток.

Працівник має право розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо адміністрація не дотримується законодавства про охорону праці, умови колективного договору з цих питань, У цьому випадку працівникові виплачується вихідна допомога в розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше тримісячного заробітку.

Працівника, який за станом здоров'я потребує надання легшої роботи, адміністрація повинна відповідно до медичного висновку перевести, за його згоди, на таку роботу тимчасово або без обмеження строку.

Оплата праці при переведенні працівника за станом здоров'я на легшу нижче оплачувану роботу або виплата йому допомоги по соціальному страхуванню проводиться згідно з законодавством.

Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань

Усі працівники підлягають обов'язковому соціальному страхуванню адміністрацією від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування здійснюється в порядку і на умовах, що визначаються законодавством і колективним договором.

3.2. Права працівника на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці

Працівник, зайнятий на роботі з важкими та шкідливими умовами праці, має право на скорочення тривалості робочого часу, додаткову оплачувану відпустку, оплату праці у підвищеному розмірі, що надаються в передбаченому законодавством порядку і колективним договором.

Видача працівнику спецодягу, інших засобів індивідуального захисту, миючих засобів

На роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах пов'язаних із забрудненням або здійснюваних у несприятливих температурних умовах, працівнику видається безкоштовно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту, а також миючі засоби.

Адміністрація повинна компенсувати працівникові витрати на придбання спецодягу та інші засоби індивідуального захисту, якщо встановлені норми та строк видачі цих засобів порушено і працівник був змушений придбати їх за власні кошти. У разі дострокового зносу цих засобів не з вини працівника адміністрація зобов'язана їх придбати за рахунок університету.

3.3. Відшкодування адміністрацією збитків працівникам у разі ушкодження їх здоров'я

Адміністрація зобов'язана відшкодувати працівникові шкоду, заподіяну йому каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням трудових обов'язків, у повному розмірі втраченого заробітку відповідно до законодавства і колективного договору, а також сплатити потерпілому одноразову допомогу.

Якщо нещасний випадок трапився внаслідок невиконання потерпілим вимог нормативних актів про охорону праці, розмір одноразової допомоги може бути зменшено в порядку, що визначається колективним договором. Факт наявності вини потерпілим встановлюється комісією з розслідування нещасного випадку.

Адміністрація відшкодовує потерпілому витрати на лікування (в тому числі санаторно-курортні), протезування, придбання транспортних засобів, догляд за ним та інші види медичної і соціальної допомоги відповідно до медичного

висновку, що видається у встановленому порядку.

За працівником, який втратив працездатність у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням, зберігається місце роботи (посада) та середня заробітна плата на весь період до відновлення працездатності або визнання його у встановленому порядку інвалідом.

Час перебування на інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням зараховується до стажу роботи для призначення пенсії за віком.

3.4. Охорона праці жінок та осіб молодше 18 років

Забороняється застосування праці жінок на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, на підземних роботах, крім деяких підземних робіт (нефізичних робіт або робіт по санітарному та побутовому обслуговуванню), а також залучення жінок до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми.

Забороняється застосування праці неповнолітніх, тобто осіб віком до вісімнадцяти років, на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах.

Забороняється також залучати неповнолітніх до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми. Неповнолітні приймаються на роботу лише після попереднього медичного огляду.

Забороняється залучати неповнолітніх до нічних, надурочних робіт та робіт у вихідні дні.

IV. Правила внутрішнього трудового розпорядку університету, відповідальність за порушення цих правил

Ознайомлення з правилами проводиться у відділі кадрів.

V. Система управління охороною праці, державний нагляд та громадський контроль за охороною праці в університеті

5.1.Обов'язки адміністрації щодо охорони праці

Адміністрація зобов'язана створити в кожному структурному підрозділі і на робочому місці умови праці відповідно до вимог нормативних актів, а також забезпечити додержання прав працівників, гарантованих законодавством про охорону праці.

З цією метою адміністрація забезпечує функціонування системи управління охороною праці, для чого:

- створює службу охорони праці і призначає відповідальних осіб за охорону праці, пожежну безпеку в структурних підрозділах, лабораторіях, майстернях;
- затверджує посадові інструкції;
- розробляє за участю профспілок і реалізує комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів з охорони праці;

- забезпечує усунення причин, що призводять до нещасних випадків, професійних захворювань і виконання профілактичних заходів, визначених комісіями за підсумками розслідування цих причин;

- організовує проведення атестації робочих місць на відповідність нормативним актам про охорону праці в порядку і строки, що встановлюються законодавством, вживає за їх підсумками заходів щодо усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я виробничих факторів, встановлює пільги і компенсації;

- розробляє і затверджує положення, інструкції, інші нормативні акти про охорону праці, що діють в межах університету;

- розробляє правила внутрішнього розпорядку;

- здійснює постійний контроль за дотриманням працівниками технологічних процесів, правил поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва використання засобів колективного та індивідуального захисту, виконання робіт відповідно до вимог щодо охорони праці;

- у разі виникнення в університеті надзвичайної ситуації і нещасних випадків адміністрація зобов'язана вжити термінових заходів для допомоги потерпілим, залучити при необхідності професійні аварійно-рятувальні формування.

5.2.Обов'язки працівника виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці

Працівник зобов'язаний:

- Знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, правила поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;

- Дотримуватись зобов'язань щодо охорони праці, передбачених колективним договором та правилами внутрішнього трудового розпорядку університету;

- Проходити у встановленому порядку попередні та періодичні медичні огляди;

- Співпрацювати з роботодавцем щодо організації безпечних і нешкідливих умов праці, особисто вживати посильних заходів щодо усунення будь-якої виробничої ситуації, яка створює загрозу йому чи здоров'ю людей, які його оточують, і навколишньому природному середовищу, повідомляти про небезпеку свого безпосереднього керівника або іншу посадову особу.

5.3. Відповідальність працівника за порушення вимог щодо охорони праці

За порушення законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, створення перешкод для діяльності посадових осіб, органів державного нагляду за охороною праці і представників професійних спілок винні працівники притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної

відповідальності згідно із законодавством.

5.4. Попередні та періодичні медичні огляди

Адміністрація зобов'язана за свої кошти організувати проведення попереднього (при прийнятті на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, або таких, де є потреба у професійному доборі, а також щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року.

Адміністрація має право притягнути працівника, який ухиляється від проходження обов'язкового медичного огляду, до дисциплінарної відповідальності і зобов'язана відсторонити його від роботи без збереження заробітної плати.

5.5. Навчання та інструктаж з питань охорони праці

Всі працівники під час прийняття на роботу і в процесі роботи проходять в університеті інструктажі, навчання та перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, надання першої домедичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки в разі виникнення аварій тощо відповідно до Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань інструктажів з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності працівників та здобувачів освіти Уманського НУС, затвердженого ректором.

Працівники, зайняті на роботах з підвищеною небезпекою або там, де є потреба у професійному доборі, повинні проходити попереднє спеціальне навчання і один раз на рік перевірку знань відповідних нормативних актів про охорону праці.

Допуск до роботи осіб, які не пройшли інструктаж, навчання та перевірку знань з охорони праці, - забороняється!

Під час трудового і професійного навчання на здобувачів освіти поширюється законодавство про охорону праці в такому ж порядку, як щодо працівників.

Навчання основ охорони праці та безпеки життєдіяльності здобувачів освіти в університеті проводиться відповідно до галузевих стандартів вищої освіти. На базі галузевих стандартів, у яких надаються нормативні частини рекомендованих навчальних дисциплін з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, кафедра ОП і НС розробляє робочу програму цих навчальних дисциплін, яка затверджується ректором.

Здобувачі освіти університету вивчають комплекс навчально-нормативних дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці» та «Охорона праці в галузі», а також окремі питання (розділи) з охорони праці та

безпеки життєдіяльності загально-технічних і спеціальних дисциплін, які органічно пов'язані з їх тематикою і передбачені в навчальних програмах цих дисциплін відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України.

Навчання здобувачів освіти з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності проводиться як традиційними методами, так і з використанням сучасних форм організації навчання - модульного, дистанційного, екстернатного тощо, а також з використанням технічних засобів навчання-аудіовізуальних, комп'ютерних.

Для забезпечення організаційно-профілактичної роботи з охорони праці, створено відділ охорони праці, який підпорядкований безпосередньо ректору. Начальник відділу охорони праці має право видавати керівникам структурних підрозділів приписи для усунення недоліків щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності, які обов'язкові для виконання.

Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці здійснюється відповідно до Положення №5 -ОП про адміністративно-громадський контроль за станом охорони праці в Уманському НУС, яке затверджене ректором.

Керівники, спеціалісти, особи, на яких покладено відповідальність щодо організації роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності, працівники, які є членами відповідної постійно діючої комісії з перевірки знань в університеті, один раз на три роки проходять у встановленому порядку навчання і перевірку знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності.

В університеті, з урахуванням специфіки роботи та вимог нормативно-правових актів з охорони праці, формуються плани-графіки проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці, як додаток до наказу «Про навчання та перевірку знань посадових осіб та працівників університету з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності», з якими мають бути ознайомлені усі працівники.

- Посадові особи (директори інститутів, декани, заступники деканів, завідувачі кафедр, завідувачі лабораторій (в тому числі наукових), керівники наукових тем, майстри виробничого навчання, відповідальні за ведення документації з охорони праці в структурних підрозділах, відповідно до наказу ректора та графіка проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в комісії під керівництвом першого проректора.

- Решта працівників університету проходять навчання та перевірку знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності безпосередньо в своїх структурних підрозділах за місцем роботи.

- Навчання працівників проводиться раз на 3 роки обсягом не менше 20 годин.

- Навчання з питань охорони праці може проводитись як традиційними

методами, так і з використанням сучасних видів навчання - модульного, дистанційного тощо, а також з використанням технічних засобів навчання: аудіовізуальних, комп'ютерних навчально-контрольних систем, комп'ютерних тренажерів.

- Перевірка знань працівників з питань охорони праці проводиться за нормативно-правовими актами з охорони праці, додержання яких входить до їх функціональних обов'язків після проведення відповідного навчання.

- Перелік питань для перевірки знань з охорони праці, з урахуванням специфіки роботи, складається членами комісії та затверджується ректором.

- До перевірки знань з питань охорони праці в університеті для працівників організується навчання: лекції, семінари та консультації.

- Для перевірки знань посадових осіб з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в університеті наказом ректора створена постійно діюча комісія. Голова комісії - перший проректор.

Для перевірки знань працівників кафедр, відділів, служб з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності розпорядженнями деканів факультетів (для кафедр) і проректора з АГР (для усіх відділів і служб) створюються комісії під головуванням деканів та проректора з АГР за участі представників кафедр, відділів, служб.

Усі члени комісії в установленому порядку повинні пройти навчання та перевірку знань з питань ОП та БЖД в комісії під керівництвом першого проректора.

Комісія вважається правочинною, якщо до її складу входить не менше трьох осіб.

Участь представника спеціально вповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці або його територіального управління у складі комісії обов'язкова лише під час первинної перевірки знань з питань охорони праці у працівників, які залучаються до виконання робіт підвищеної небезпеки.

Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, повинні попередньо пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум). Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, один раз на рік проходять перевірку знань відповідних нормативних актів з пожежної безпеки, а посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (один раз на три роки) проходять навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

Формою перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників є тестування, залік або іспит. Тестування проводиться комісією за допомогою технічних засобів (автоекзаменатори, модульні тести тощо) залік або іспит за екзаменаційними білетами у вигляді усного або письмового опитування, а також творчої роботи.

Результат перевірки знань з питань охорони праці та безпеки

життєдіяльності працівників оформлюється протоколом.

Особам, які під час перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності, виявили задовільні результати, відділом охорони праці видається посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

При цьому в протоколі та посвідченні у стислій формі зазначається перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці, питань життєдіяльності, виконання конкретних видів робіт, в обсязі яких працівник пройшов перевірку знань. Протоколи знаходяться у відділі охорони праці.

Працівникам, які проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці за місцем роботи (в структурному підрозділі), видача посвідчень не обов'язкова (достатньо лише оформлення протоколу перевірки знань).

При незадовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці працівники протягом одного місяця повинні пройти повторне навчання і повторну перевірку знань.

Позачергове навчання і перевірка знань посадових осіб, а також фахівців з питань охорони праці проводяться при переведенні працівника на іншу роботу або призначенні його на іншу посаду, що потребує додаткових знань з питань охорони праці.

Посадові особи, де стався нещасний випадок (професійне отруєння), груповий або із смертельним наслідком, у тому числі фахівці з питань охорони праці, повинні протягом місяця пройти позачергове навчання і перевірку знань з питань охорони праці, якщо комісією з розслідування встановлено факт порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Не допускаються до роботи працівники, у тому числі посадові особи, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з питань охорони праці.

Відповідальність за організацію і здійснення інструктажів, навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці в університеті покладається на ректора, в структурних підрозділах - на керівника цього підрозділу.

Організаційне забезпечення роботи комісії з перевірки знань (організація проведення перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, оформлення, облік і зберігання протоколів перевірки знань, оформлення і облік посвідчень про перевірку знань тощо) покладається на відділ охорони праці. Термін зберігання протоколів перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності не менше 5 років.

5.6. Спеціальне навчання і перевірка знань з охорони праці

Працівники, яких приймають на роботи, які зазначені у Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженому наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 р. за №231/10511 та Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, затвердженому наказом МОЗ України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.1994 р. №263/121 і зареєстрованому

Міністерством юстиції України 25.01.1995 р. №18/554 (із змінами), проходять щороку спеціальне навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці

Підготовка працівників для виконання робіт з підвищеною небезпекою здійснюється тільки в закладах освіти (професійно-технічних училищах, навчально- курсових комбінатах, центрах підготовки і перепідготовки робітничих кадрів тощо).

Працівники, які виконують роботи підвищеної небезпеки, повинні щорічно проходити навчання і перевірку знань з питань охорони праці, в структурному підрозділі відповідно до «Тематичного плану і програми навчання працівників адміністративно-господарської частини університету з питань охорони праці».

Контроль за навчанням та періодичністю перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності здійснює відділ охорони праці.

Повторна перевірка знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності посадових осіб проводиться не рідше одного разу на три роки.

Кожна посадова особа або працівник перш ніж приступити до роботи повинен пройти інструктажі по охороні праці та безпеки життєдіяльності.

За характером і часом проведення інструктажі з питань охорони праці поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

Вступний інструктаж проводиться:

з усіма посадовими особами, які приймаються на постійну або тимчасову роботу, незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;

з студентами, які прибули до Міністерства для проходження практики.

Первинний (повторний, позаплановий та цільовий) інструктаж проводиться:

з усіма працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу, незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;

з студентами, які прибули до структурного підрозділу для проходження практики.

Тривалість проведення первинного інструктажу - до 30 хвилин.

Первинний (повторний, позаплановий та цільовий) інструктаж проводиться за інструкціями, що затверджені за встановленим порядком керівником структурного підрозділу у визначеному службовому приміщенні або безпосередньо на робочому місці посадової особи, яка інструктується.

Повторний інструктаж проводиться індивідуально або групою посадових осіб, які виконують однотипні роботи, один раз на рік до початку опалювального сезону за Програмою первинного (повторного, позапланового та цільового) інструктажу з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності (цивільний захист, пожежна безпека та дії у надзвичайних ситуаціях) в структурних підрозділах закладу.

Позаплановий інструктаж проводиться індивідуально або групою посадових осіб на робочому місці або визначеному службовому приміщенні:

при введенні в дію нових або переглянутих нормативних актів про охорону праці та цивільного захисту, а також при внесенні змін та доповнень до них;

при зміні або модернізації устаткування, приладів та інструментів, матеріалів та інших факторів, що впливають на охорону праці;

при порушенні посадовою особою або студентом нормативних актів про охорону праці, що можуть привести або призвели до травми, надзвичайної ситуації чи отруєння;

на вимогу працівників органу державного нагляду за охороною праці у випадку, якщо виявлено незнання посадовою особою або студентом безпечних методів та прийомів праці чи нормативних актів про охорону праці;

при перерві в роботі посадової особи більше, ніж 60 календарних днів.

Обсяг і зміст повторного інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили необхідність його проведення.

Цільовий інструктаж проводиться з посадовими особами при:

відрядженні до іншої організації, підприємства або установи у тому числі відряджені за кордон;

виконанні разових робіт, що не пов'язані з безпосередніми обов'язками за фахом (разові роботи за межами структурного підрозділу);

ліквідації наслідків надзвичайної ситуації (аварії, стихійного лиха тощо);

організації масових заходів з посадовими особами (екскурсії, походи, спортивні заходи тощо).

Керівництво закладу зобов'язане видати посадовій особі примірник посадової інструкції, де визначені обов'язки та права з охорони праці за його посадою, або вивісити її на його робочому місці.

VI. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори

Основними небезпечними та шкідливими виробничими факторами є: зорво-напружені роботи, що пов'язані з безперервним стеженням за екраном відеотерміналів (дисплеїв) на персонально-обчислювальній техніці, постійні магнітні та електромагнітні поля, локальна та загальна вібрація, шум, запиленість, загазованість, використання обігрівальних приладів у гуртожитках, газозварювальні роботи, робота з електрообладнанням, яке знаходиться під напругою, оголені електричні проводи, не зачинені на замки силові збірки, рубильники, шафи, недостатня освітленість робочих місць, робота на автотранспорті, робота на висоті, падіння з висоти сторонніх предметів та ін.

Для запобігання нещасних випадків та професійних захворювань по основних виробничих факторах, необхідно виконувати вимоги інструкцій по охороні праці та безпеці життєдіяльності і вимагати їх виконання від своїх товаришів по роботі.

VII. Основні вимоги виробничої санітарії і особистої гігієни

На кожному робочому місці мають бути створені необхідні санітарно-гігієнічні умови праці відповідно до нормативів і вимог виробничої санітарії. Цими нормами регламентуються необхідні для здоров'я і сприятливої праці площа і об'єм приміщень, освітлення і опалювання, метеорологічні умови (температура, вологість, тиск повітря), шум і вібрація, зміст пилу в повітрі.

Температура повітря у службовому приміщенні в теплий період року не може перевищувати +28 градусів за Цельсієм, в холодний період року має бути в межах +16 - +22 градусів за Цельсієм. Оптимальна температура повітря на робочих місцях залежно від тяжкості і пори року повинна підтримуватися в межах: легка робота в холодний період року +18 - +20; у теплий - +22 - +25; робота середньої тяжкості в холодний період - +17 - +19; у теплий - +20 - +23; важка робота в холодний період - +16-+18; у теплий - +18 - +21.

Оптимальна відносна вологість повітря у службовому приміщенні визначається в межах 40% - 60%, що допускається - до 75%.

З метою видалення надмірного тепла, а також видалення шкідливих забруднень повітря (газами, вологою, випарами, пилом та ін.) або розбавлення їх до нешкідливої концентрації в приміщеннях закладу повинна застосовуватися вентиляція приміщень.

Освітлення службових та допоміжних приміщень може бути природним і штучним. Штучне освітлення буває: загальне, місцеве і комбіноване.

Вимоги до освітлення: достатня освітленість робочих поверхонь, раціональний напрям світла на них, відсутність різких тіней і відблисків на робочих місцях (поверхнях). Хороше освітлення робочого місця - одні з важливих чинників сприятливих і безпечних умов праці.

Керівництво закладу має здійснювати заходи щодо захисту посадових осіб та працівників від шуму і вібрації експлуатованого устаткування.

Для забезпечення санітарно-побутових зручностей працюючих в службових приміщеннях мають бути обладнані:

- кімната (місце) для відпочинку і приймання їжі;
- гардероби (шафи, вішалки та ін.) для зберігання одягу і особистих речей, умивальники;
- приміщення для справляння природних потреб.

Особи, які працюють в комплексі громадського харчування університету пов'язані з приготуванням їжі, продажем продуктів, повинні проходити щоквартальні медичні огляди.

Відповідальність за дотримання правил особистої гігієни і утримання робочого місця в належному стані несе кожна посадова особа.

Усі посадові особи повинні дотримуватися правил особистої гігієни: працювати в зручному взутті, що щільно сидить на нозі, на водостійкій і нековзній підшві, в охайному одязі;

- постійно дотримуватися чистоти рук, тіла, одягу;
- верхню одягу і особисті речі зберігати в спеціально відведених шафах, приміщеннях або місцях;

приймати їжу тільки в визначених для цієї мети місцях, що відповідають санітарно-гігієнічним вимогам. Прийом їжі на робочому місці забороняється.

VIII. Порядок розслідування та оформлення нещасних випадків та професійних захворювань

Основними причинами нещасних випадків в закладі Уманського НУС можуть бути:

- не додержання технологічних процесів;
- порушення правил експлуатації обладнання та устаткування;
- не навченість працюючих безпечним методам праці;
- порушення правил складування;
- особиста необережність;
- не навченість безпеки життєдіяльності.

Всі нещасні випадки, які сталися на виробництві, і підлягають розслідуванню відповідно до Порядку проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 року № 1232 (далі - Порядок розслідування).

Дія Порядку розслідування розповсюджуються на всі підприємства, організації, установи, незалежно від форми власності, всіх громадян, які працюють, а також залучених до роботи на цих підприємствах.

Розслідування проводиться у разі виникнення нещасного випадку, а саме обмеженої в часі події або раптового впливу на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких зафіксовано шкоду здоров'ю, зокрема від одержання поранення, травми, у тому числі внаслідок тілесних ушкоджень, гострого професійного захворювання і гострого професійного та інших отруєнь, одержання сонячного або теплового удару, опіку, обмороження, а також у разі утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою та іонізуючим випромінюванням, одержання інших ушкоджень внаслідок аварії, пожежі, стихійного лиха (землетрусу, зсуву, повені, урагану тощо), контакту з представниками тваринного і рослинного світу, які призвели до втрати посадовою особою або працівником працездатності на один робочий день чи більше або до необхідності переведення його на іншу (легшу) роботу не менш як на один робочий день, зникнення, а також настання смерті працівника під час виконання ним трудових (посадових) обов'язків.

За результатами розслідування на облік беруться нещасні випадки, які сталися:

під час виконання трудових обов'язків (у тому числі під час відряджень), а також дій в інтересах закладу без доручення керівництва;

на робочому місці, на території університету або в іншому місці роботи протягом робочого часу, включаючи встановлені перерви;

під час проїзду на роботу або з роботи на транспорті, який належить закладу або сторонній організації, яка надала його згідно з договором (заявкою), а також на власному транспорті, який використовувався в інтересах виробництва;

під час надзвичайних ситуацій (пожеж тощо), а також під час їх ліквідації на об'єктах Уманського НУС;

під час прямування пішки або на транспортному засобі до місця роботи чи

назад за разовим завданням керівництва або уповноваженого ним органу без оформлення посвідчення про відрядження.

Кожний нещасний випадок підлягає розслідуванню комісією під головуванням начальника відділу охорони праці, яка протягом трьох днів повинна розслідувати причини та обставини нещасного випадку.

Матеріали розслідування оформлюються актом по формі Н-1 в п'яти примірниках, який зберігається протягом 45 років.

Один примірник направляється потерпілому.

Про кожний нещасний випадок очевидець, посадова особа або працівник, який його виявив, або сам потерпілий повинні доповісти безпосередньому керівникові, чи іншому керівникові і вжити заходів для надання першої домедичної допомоги потерпілому.

Не беруться на облік і не складаються акти за формою Н-1 на нещасні випадки:

що сталися з особами, які прямували на роботу або поверталися з неї пішки, на громадському або власному транспортному засобі;

що стався внаслідок отруєння алкоголем і наркотичними речовинами або внаслідок їх дії (асфіксія, інсульт, зупинка серця та інші), якщо це не викликано застосуванням цих речовин у виробничих процесах чи неправильним їх зберіганням і транспортуванням.

Групові (одночасно з двома і більше працівниками) нещасні випадки, а також із смертельним наслідком, підлягають спеціальному розслідуванню комісією під головуванням працівника відповідного органу державного нагляду за охороною праці.

Про кожний груповий нещасний випадок і нещасний випадок із смертельним наслідком начальник відділу охорони праці повинен негайно повідомити:

відповідний місцевий орган державного нагляду за охороною праці;

дирекцію Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві;

місцевий орган Держпродспоживслужби у разі гострих професійних отруєнь (захворювань);

місцевий орган досудового розслідування.

Власник повинен створити нормальні умови для роботи комісії, котра протягом 10 днів повинна провести розслідування.

Розробила

Начальник відділу
охорони праці

В.П. Черниченко

Провідний юрисконсульт

З.П. Білошкурська

